

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL S. V. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. rugsėjo 6 d. Nr. 242-376
Vilnius

Lietuvos bankas gavo S. V. (toliau – pareiškėja) atstovaujancio advokato V. M. (toliau – pareiškėjos atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. liepos 21 d. tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis Nr. (*duomenys neskelbiami*), kurios neatskiriama dalis yra Gyventojų turto draudimo taisyklės Nr. 060 (galioja nuo 2016 m. kovo 8 d.) (toliau – Taisyklės) ir kuria buvo apdraustas namų turtas, esantis adresu: (*duomenys neskelbiami*), Kaunas. Namų turtas buvo apdraustas apsaugos variantu „Visų rizikų draudimas“.

2016 m. gruodžio 28 d. pareiškėja informavo draudiką apie 2016 m. gruodžio 16 d. įvykusį įvykį (toliau – įvykis), kurio metu iš parduotuvės patalpų, esančių M. Valančiaus g. 21, Kaune, buvo pavogti šie daiktai: telefonas, piniginė, 930 Eur, laikrodis, auksinis žiedas, kosmetika, eteriniai aliejai ir banko kortelė. Gavęs pranešimą, draudikas užregistravo jį duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalos bylą Nr. (*duomenys neskelbiami*) – kreipėsi į Kauno apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą dėl įvykio aplinkybių nustatymo. 2017 m. vasario 13 d. draudikas iš Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato gavo pažymą, kurioje pažymėta, kad ikiteisminio tyrimo metu pareiškėja nurodė, kad 2016 m. gruodžio 16 d., kai ji savanoriavo galerijoje „Balta“, esančioje (*duomenys neskelbiami*), apie 14.52 val., iš galerijoje esančios kavinės, į kurią laisvai patenkama, nuo stalo buvo pavogtas pareiškėjos mobilusis telefonas ir kitas jai priklausantis turtas.

Įvertinęs surinktus duomenis, draudikas nustatė, kad pareiškėjai priklausantis turtas buvo paliktas ant stalo be priežiūros, t. y. viešojoje erdvėje, o plėšimo ar vagystės su įsilaužimu požymių nebuvo nustatyta. Dėl šios priežasties, draudikas, vadovaudamasis Taisyklėse įtvirtintomis nuostatomis, priėmė sprendimą 2016 m. gruodžio 16 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakė išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos patirtus nuostolius. Pareiškėja su draudiko priimtu sprendimu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjos atstovas nurodė nesutinkantis su draudiko priimtu sprendimu ir prašo, kad draudikas atlygintų įvykio metu pareiškėjos patirtus nuostolius. Pareiškėjos atstovo teigimu, policijoje pareiškėjos atžvilgiu yra užfiksuota vagystė, t. y. užfiksuotas draudžiamasis įvykis, dėl šios priežasties draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnio nuostatomis, privalo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos patirtus nuostolius. Taip pat pareiškėjos atstovas kreipimesi į Lietuvos banką, nesutikdamas su draudiko priimtu sprendimu, remiasi CK 6.188 straipsnio nuostatomis ir nurodo, kad nesąžiningomis laikomos vartojimo sutarčių sąlygos, kurios šalių nebuvo individualiai aptartos, jeigu jos iš esmės pažeidžia šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą bei vartotojo teises ir interesus, *inter alia*, nustato, kad vartotojas privalo vykdyti sutarties sąlygas, o pardavėjo ar paslaugų teikėjo pareiga vykdyti šia

sutartį priklauso nuo kitų sąlygų ir jos įvykdomos tik paties pardavėjo ar paslaugų tiekėjo valia (3 punktas) arba riboja pardavėjo ar paslaugų tiekėjo pareigą vykdyti jų atstovų prisiimtus įpareigojimus, arba nustato, jog ši pareiga priklauso nuo tam tikrų sąlygų (15 punktas). Dėl šios priežasties pareiškėjos atstovas prašė Lietuvos banko rekomenduoti draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjai 2 062,12 Eur draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu pareiškėjos patirtus nuostolius.

Atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjos atstovo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudikas pabrėžė, kad, drausdamas kilnojamąjį namų turtą „Visų rizikų draudimu“, draudikas atlygina apdraustam turtui padarytą žalą dėl bet kokių įvykių, kurie draudimo sutarties galiojimo metu įvyko staiga ir netikėtai, išskyrus nedraudžiamuosius įvykius, kurie nurodyti Taisyklių 75.3 papunktyje, ir bendruosius nedraudžiamuosius įvykius, kurie įtvirtinti Taisyklių 76 punkte. Draudiko teigimu, įvertinus visus surinktus duomenis buvo nustatyta, kad įvykis yra įvykęs už draudimo vietos ribų, todėl turi būti taikomas Taisyklių 51 punktas. Taisyklių 51.1 papunktyje nurodyta, kad draudikas atlygina žalą, padarytą apdraustam namų turtui, esančiam patalpose, pastatuose, butuose (pvz., viešbutyje, sanatorijoje, ligoninėje, poilsio namuose ir pan.) už draudimo vietos ribų, jeigu buvo įvykdytas plėšimas arba vagystė su įsilaužimu arba kilo gaisras. Draudiko teigimu, gautoje Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato pažymoje yra nurodyta, kad pareiškėja daiktus paliko galerijos kavinėje ant stalo, taigi šiuo atveju nebuvo nustatyto plėšimo arba vagystės su įsilaužimu fakto.

Atsiliepime į pareiškėjos atstovo pateiktą kreipimąsi draudikas taip pat nurodo, kad Taisyklių 76 punkte išvardyti ir bendrieji nedraudžiamieji įvykiai, kuriems įvykus draudikas atsisako mokėti draudimo išmoką. Taisyklių 76.1.23 papunktyje nustatyta, kad draudikas įvykį pripažįsta nedraudžiamuoju ir atsisako išmokėti draudimo išmoką dėl turto vagystės iš neužrakintų pastatų, butų, patalpų, taip pat dėl be draudėjo ar jo šeimos nario priežiūros palikto turto privačioje valdoje ir (ar) viešojoje vietoje Atsižvelgdamas į visas atsiliepime išdėstytas aplinkybes, draudikas nusprendė pripažinti įvykį nedraudžiamuoju, nes buvo nustatyta, kad pareiškėja įvykio metu pavogtą turtą paliko be priežiūros. Turtas pavogtas iš galerijos kavinės, t. y. iš viešosios erdvės, o aplinkybių, kurios leistų įvykį pripažinti draudžiamuoju, nebuvo nustatyta. Draudikas mano priėmęs teisingą ir pagrįstą sprendimą, t. y. įvykį pripažino nedraudžiamuoju ir atsisakė pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos įvykio metu patirtus nuostolius.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių ginčas iš esmės kilo dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju. Šalys nesutaria, ar pareiškėjos turto vagystę galima priskirti prie Taisyklėse įtvirtintų draudžiamųjų įvykių, ar ne.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus, pažymėtina tai, kad CK 6.987 straipsnyje yra nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Pagal CK 6.156 straipsnio nuostatas, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos. Teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Svarbu pažymėti, kad tarp šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl

draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Pažymėtina, kad pareiškėja, sudarydama draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, susijusius su apdraustu turtu, nuo galimos žalos, o draudikas įsipareigojo išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, kada įvykis yra pripažįstamas nedraudžiamuoju. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Nagrinėjamu atveju pareiškėjos ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis. Todėl sprendžiant dėl konkrečių aplinkybių priskyrimo prie draudžiamųjų įvykių turi būti vadovaujama šalių sudarytos sutarties nuostatomis, jeigu jos neprieštarauja imperatyviosioms įstatymo normoms.

Šalys sudarydamos draudimo sutartį susitarė, kad sutartimi yra apdraudžiamas namų turtas, esantis adresu: (*duomenys neskelbiami*). Namų turtas buvo apdraustas apsaugos variantu „Visų rizikų draudimas“. Draudimo liudijime paaiškinta, kas yra laikoma „Visų rizikų draudimo“ draudžiamaisiais įvykiais: visų rizikų draudimas, išskyrus įvykius, kurie Taisyklėse ir draudimo liudijime nurodyti kaip nedraudžiamieji įvykiai.

Taisyklių, kurių pagrindu ir buvo sudaryta draudimo sutartis, 75 punkte yra apibrėžiamas „Visų rizikų draudimas“. Taisyklių 75.1 papunktyje nustatyta, kad draudikas atlygina žalą apdraustam turtui dėl bet kokių įvykių, kurie įvyko staiga ir netikėtai draudimo sutarties galiojimo metu, išskyrus nedraudžiamuosius įvykius, kurie yra nurodyti Taisyklių 75.3 papunktyje, ir bendruosius nedraudžiamuosius įvykius, kurie įtvirtinti Taisyklių 76 punkte.

Taisyklių 75.3 papunktyje yra reglamentuota, dėl ko draudikas neprisiima rizikos draudamas namų turtą „Visų rizikų draudimu“. Taisyklių 75.3.15 papunktyje yra numatyta, kad nuostoliai dėl namų turto vagystės už draudimo vietos ribų esančiose patalpose atlyginami, kaip nustatyta Taisyklių 51 punkte. Taisyklių 51.1 papunktyje yra apibrėžta, kad draudikas atlygina „žalas apdraustam namų turtui esančiam patalpose, pastatuose, butuose (pvz. viešbutyje, sanatorijoje, ligoninėje, poilsio namuose ir pan.) už draudimo vietos ribų dėl plėšimo, vagystės su įsilaužimu ar gaisro“, o Taisyklių 54.4 papunktyje taip pat yra reglamentuota, kad „neatlyginama dėl draudėjo ar jo šeimos nario didelio neatsargumo“.

Pažymėtina ir tai, kad šalys sudarydamos draudimo sutartį Taisyklėse taip pat apsibrėžė ir plėšimo sąvoką: plėšimas – turto pagrobimas, atėmimas draudėjo ar jo šeimos nario atžvilgiu panaudojus fizinę jėgą ar fizinį smurtą arba grasinant jį panaudoti, arba kitaip atėmus galimybę draudėjui ar jo šeimos nariui priešintis, arba pasinaudojant draudėjo ar jo šeimos narių bejėgiška būkle.

Iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad šiuo atveju pareiškėja reikalauja iš draudiko išmokėti draudimo išmoką ir nurodo, kad įvyko draudžiamasis įvykis, tai patvirtina Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato pažyma. Tačiau draudikas, atsisakydamas išmokėti draudimo išmoką, vadovaujasi Taisyklių nuostatomis ir nurodo, kad daiktų vagystė buvo įvykdyta ne plėšimo ar vagystės įsilaužimo būdu, todėl įvykis negali būti pripažintas draudžiamuoju.

Vertinant pateiktus įrodymus buvo nustatyta, kad pareiškėjos daiktų vagystė įvyko

2016 m. gruodžio 16 d. pareiškėjai savanoriaujant galerijoje „Balta“. Kai pareiškėja galerijos lankytojams rodė ekspozicijos eksponatus, iš galerijoje esančios kavinės nuo stalo buvo pavogtas pareiškėjos mobilusis telefonas ir kitas jai priklausantis turtas. Nustatytos aplinkybės patvirtina, kad įvykio metu pareiškėjos turtas buvo pavogtas iš už draudimo vietos ribų esančio pastato, t. y. iš galerijoje „Balta“ esančios kavinės, o įvykio metu nebuvo nustatyta, kad pareiškėjos turtas būtų pavogtas panaudojus fizinę jėgą, smurtą ar grasinimus. Be to, Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato pažyma taip pat patvirtina tai, kad įvykio metu nebuvo nustatyta ir vagystės su įsilaužimu požymių. Dėl šios priežasties, atsižvelgiant nustatytas faktines aplinkybes, darytina išvada, kad įvykis negali būti pripažįstamas draudžiamuoju pagal Taisyklių 51 punkte reglamentuotas nuostatas, nes nebuvo nustatyta nei plėšimo, nei vagystės su įsilaužimu požymių.

Draudikas, įvykį pripažindamas nedraudžiamuoju ir atsisakydamas pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos patirtus nuostolius, taip pat vadovaujasi ir Taisyklių 76.1.23 papunktyje įtvirtintomis nuostatomis, kad draudikas neatlygina žalos dėl turto vagystės iš neužrakintų pastatų, butų, taip pat dėl turto, palikto be draudėjo ar draudėjo šeimos narių priežiūros privačioje valdoje ir (ar) viešojoje vietoje.

Svarbu tai, kad pareiškėja įvykio metu pavogtus daiktus paliko viešojoje vietoje, t. y. galerijos „Balta“ kavinėje ant stalo, daiktai buvo palikti be pareiškėjos, ar jos šeimos narių priežiūros. Taigi visos pirmiau išdėstytos aplinkybės suponuoja išvadą, kad pareiškėjos įvykio metu atlikti veiksmai (neveikimas) atitinka Taisyklių 76.1.23 papunktyje įtvirtintas sąlygas, todėl darytina išvada, kad draudiko priimtas sprendimas 2016 m. gruodžio 16 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju yra teisingas ir atitinka tarp šalių pasirašytos draudimo sutarties nuostatas.

Be to, būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad pareiškėjos atstovas savo pateiktus reikalavimus grindžia ir CK 6.188 straipsnio nuostatomis, kuriose yra reglamentuota, kas yra laikoma nesąžiningomis sutarčių sąlygomis. Lietuvos bankui įvertinus pareiškėjos atstovo pateiktus argumentus, buvo padaryta išvada, kad jis, vadovaujasi ne aktualios redakcijos teisės aktų nuostatomis. Pažymėtina, kad CK 6.188 straipsnis neteko galios dar 2014 m. birželio 13 d., kai įsigaliojo CK 2013 m. gruodžio 19 d. priimti pakeitimai.

Apibendrinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad draudiko priimtas sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu patirtus nuostolius, atitinka draudimo sutartyje įtvirtintas nuostatas. Atsižvelgiant į visus sprendime nurodytus argumentus, darytina išvada, kad draudiko atžvilgiu pateikti pareiškėjos atstovo reikalavimai įvykį pripažinti draudžiamuoju ir rekomenduoti draudikui išmokėti 2 062,12 Eur draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu patirtus nuostolius, yra atmestini.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos S. V. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.